

บทคัดย่อ

บทคัดย่อวิทยานิพนธ์ เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของความ
สมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร

เจตคติที่มีต่อการเลี้ยงผึ้งในสวนลำไยของเกษตรกรผู้ปลูกลำไย

ในตำบลสันติสุข อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย

โดย

นายชูชาติ วิศิษฐ์ตานนท์

พฤษภาคม 2541

ประธานกรรมการที่ปรึกษา: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญสม วราเอกศิริ

ภาควิชา/คณะ: ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร คณะธุรกิจการเกษตร

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบถึง เจตคติของเกษตรกรผู้ปลูกลำไยที่มีต่อ
การเลี้ยงผึ้งในสวนลำไย รวมถึงปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคมบางประการและความสัมพันธ์
ของปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้เพื่อนำประโยชน์จากการศึกษาเจตคติของเกษตรกรผู้ปลูกลำไย
นี้ไปเปลี่ยนแปลงเจตคติของเกษตรกรที่ไม่ถูกต้องให้ทราบถึงประโยชน์ของการเลี้ยงผึ้ง รวมทั้ง
ปรับปรุงสภาพการเลี้ยงให้เหมาะสมกับความต้องการทั่วประเทศ ซึ่งวิธีการศึกษาทำได้การออก
สำรวจศึกษาข้อเท็จจริง โดยอาศัยแบบสัมภาษณ์เก็บข้อมูลจากตัวอย่างเกษตรกรผู้ปลูกลำไย ตำบล
สันติสุข อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย รวม 166 ราย นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติด้วย
โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (SPSS/PC) พร้อมทั้งนำเสนอในรูปแบบร้อยละ
ค่าเฉลี่ย ค่าพิสัย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าไคสแควร์ และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ผลการศึกษาพบว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (81.33%) เป็นเพศชาย และมีอายุเฉลี่ย 52 ปี
จบการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษา มีรายได้เฉลี่ย 27,428.94 บาทต่อปี มีประสบการณ์การทำ
สวนลำไยเฉลี่ย 16.89 ปี พื้นที่ปลูกลำไยเฉลี่ย 3.66 ไร่ พื้นที่สวนลำไยเคยมีการเลี้ยงผึ้งร้อยละ
25.30 ผู้ให้ข้อมูลสองในสามได้รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการเลี้ยงผึ้งโดยผ่านทางสื่อโทรทัศน์มากที่สุด
ส่วนปัญหาการเลี้ยงผึ้งได้แบ่งการศึกษาออกเป็นด้านต่างๆ ซึ่งผลการศึกษาในภาพรวมพบว่า

ปัญหาในด้านผึ้ง ด้านกิจกรรมการเลี้ยงผึ้ง ด้านผู้เลี้ยงผึ้ง ด้านค่าตอบแทน และด้านเพื่อนบ้าน เกษตรกรมีปัญหาน้อยที่สุด

เจตคติที่มีต่อการเลี้ยงผึ้งในสวนลำไยของเกษตรกรผู้ปลูกลำไยในตำบลสันติสุข แต่ละด้าน พบว่า เกษตรกรมีเจตคติที่ดีต่อผึ้ง ต่อกิจกรรมการเลี้ยงผึ้ง ในขณะที่มีเจตคติเป็นกลางต่อผู้เลี้ยงผึ้ง และต่อค่าตอบแทน

สำหรับความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆ ที่มีต่อเจตคติของเกษตรกรผู้ปลูกลำไยพบว่า ระดับการศึกษา ปัญหาการเลี้ยงผึ้งในด้านค่าตอบแทน ด้านเพื่อนบ้าน มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับเจตคติของเกษตรกร ส่วนปัจจัยด้านเพศ อายุ รายได้ ประสบการณ์การทำสวนลำไย ปัญหาการเลี้ยงผึ้งในด้านผึ้ง ด้านกิจกรรมการเลี้ยงผึ้ง และด้านผู้เลี้ยงผึ้งไม่มีความสัมพันธ์ทางสถิติแต่อย่างใด

ข้อเสนอแนะของเกษตรกรที่เกี่ยวกับการเลี้ยงผึ้งในสวนลำไย ส่วนใหญ่ให้ข้อเสนอแนะให้จำนวนผึ้งที่นำเข้าเลี้ยงในสวนลำไยควรมีไม่เกิน 60 รังต่อสวนลำไย 1 แห่ง ควรตั้งรังผึ้งให้ห่างจากบ้านและแหล่งชุมชนที่สำคัญของหมู่บ้าน การขนย้ายผึ้งควรเป็นช่วงเวลาหัวค่ำหรือเวลารุ่งเช้า ควรระบุจำนวนรังผึ้งที่จะนำเข้าเลี้ยงในสวนให้ชัดเจน และควรให้ค่าตอบแทนที่เป็นน้ำผึ้งทุกครั้งที่มีการสลัดน้ำ

ข้อเสนอแนะของผู้วิจัย สำหรับผู้เลี้ยงผึ้ง ควรมีการกำหนดค่าเช่าที่เลี้ยงผึ้งให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ในพื้นที่ที่ไม่มีแหล่งน้ำธรรมชาติอยู่ในบริเวณใกล้เคียงผู้เลี้ยงผึ้งจะต้องมีภาชนะใส่น้ำไว้ให้ผึ้งเสมอ ควรให้คำแนะนำในการดูแลรักษาต้นลำไยอย่างถูกหลักวิชาการแก่เกษตรกรเจ้าของสวนลำไยด้วย ควรสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเกษตรกรผู้ปลูกลำไยอยู่เสมอ ควรให้ความรู้และสร้างความเข้าใจกับเกษตรกรที่มีเจตคติไม่ดีต่อผึ้งให้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างผึ้งกับดอกลำไยและเมื่อมีปัญหาที่เกิดจากผึ้งเจ้าของผึ้งจะต้องเข้าไปดำเนินการแก้ไขทันที สำหรับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง ควรมีการส่งเสริมและจัดฝึกอบรมการเลี้ยงผึ้งให้แก่เกษตรกรผู้ปลูกลำไยเพื่อเป็นอาชีพเสริมต่อไป และควรเข้าไปดำเนินการประสานความเข้าใจระหว่างเกษตรกรผู้ปลูกลำไยกับผู้เลี้ยงผึ้งในพื้นที่ที่มีปัญหาเกี่ยวกับการเลี้ยงผึ้ง